

БАЯН-ӨЛГИЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

Толбо сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

Аудитын код: БӨА-2022/10/НА-СТА-ТТЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn

Өлгий хот

2022 он

Аудитын Баян-Өлгий аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор: М.Хуанган

Утас: 70422954

Цахим хаяг: khuanganm@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Х.Женисбек

Утас: 70422930

Цахим хаяг: jenisbekh@audit.gov.mn

Гэрээт аудитор: Х.Гүлбану

Утас: 99410048

Цахим хаяг: gulbanu.kh@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1. Аудитын гэрчилгээ	3-4
2. Аудитын тайлан	4-17
3.1. Оршил.....	17
3.2. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй	17
3.3. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт	
3.4. Материаллаг байдал	17
3.5 Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлт	18
3.5.1 Мөнгөн хөрөнгө	18
3.5.2 Богино хугацаат хөрөнгө оруулалт	19
3.5.3 Авлага.....	19
3.5.4 Урьдчилгаа	19
3.5.5 Урт хугацаат хөрөнгө оруулалт	20
3.5.6 Бараа материал	20
3.5.7 Үндсэн хөрөнгө.....	21
3.5.8 Өр төлбөр.....	21
3.5.9 Засгийн газрын хувь оролцоо.....	221
3.5.10 Орлогын данс.....	21
3.5.11 Зардлын данс.....	21
3.6 Төсвийн гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга	23
3.7. Шилэн дансны мэдээлэл	273
3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилтийн талаарх тайлбар, тодруулга.....	25
3.9. Аудитын явцад хэрэгжүүлсэн горим, сорил, түүний үр дүн	24
3.10. Дараагийн аудитаар авч үзэх буюу анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал.....	26
4. Менежментийн захидал.....	27
1.1 илрүүлэлт.....	26
1.2 Өгсөн зөвлөмж.....	26
5.Аудитын явцад илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт	27

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагуудын Олон Улсын Стандарт
АОУС	Аудитын Олон Улсын Стандарт
УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
ТТЗ	Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч
ТШЗ	Төсвийн шууд захирагч

1. Аудитын гэрчилгээ

**БАЯН-ӨЛГИЙ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

БЗ129 Өлгий, Баян-Өлгий аймаг,
Утас/Факс: (976) 7042-2954
E-mail: bayanulgi@audit.gov.mn

ТОЛБО СУМЫН ЗАСАГ
ДАРГЫН ОРЛОГЧ Т.ДОСЫМБЕК
ТАНАА

2022-03-25 № 342
танай _____ -ны № _____ -т

АУДИТЫН САНАЛ ДҮГНЭЛТ

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-т заасны дагуу Толбо сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Толбо сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР М.ХУАНГАН

2. Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>664,391.2</u>	<u>761,112.6</u>
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	134,168.2	231,540.2
311	Кассанд байгаа бэлэн мөнгө	-	-
31110	Төгрөг	-	-
31140	Касс арилжааны банк	-	-
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	134,168.2	231,540.2
3121	Төгрөг	134,168.2	231,540.2
31211	Төрийн сангийн харилцах	107,174.1	231,540.2
31213	Арилжааны банк дахь харилцах	26,994.1	
33	АВЛАГА	250,444.4	243,448.8
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	6,430.9	538.70
33200	Төлбөртэй үйлчилгээний авлага	-	33,422.0
335	Бусад авлага	12,997.8	8,219.0
3351	Байгууллагаас авах авлага	2,290.3	
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	10,707.5	8,219.0
336	Зээлийн авлага	231,015.6	201,269.1
3361	Дотоод эх үүсвэрээс олгосон зээлийн авлага	231,015.6	201,269.1
33612	Хувь хүмүүст олгосон зээл	231,015.6	201,269.1
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	279,778.6	286,123.6
351	Түүхий эд материал	9,694.9	16,202.7
35110	Тусгай зориулалттай материал	-	-
35130	Эм боох материал	9,694.9	16,202.7
354	Хангамжийн материал	222,231.6	255,303.4
35410	Бичиг хэргийн материал	1,316.5	346.2
35420	Аж ахуйн материал	188,454.2	225,013.7
35440	Түлш, шатах тослох материал	480.0	160.0
35460	Хүнсний материал	11,669.8	9,472.3
35470	Бусад хангамжийн материал	20,311.1	20,311.1
35480	Мал амьтад	47,852.0	14,617.5
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>4,259,385.3</u>	<u>4,284,561.6</u>
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	4,259,385.3	4,284,561.6
392	Биет хөрөнгө	4,225,429.3	4,250,123.6
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	3,890,148.4	3,935,171.0
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(461,490.3)	(537,909.9)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	262,912.7	243,880.5
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(213,446.3)	(205,777.8)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	883,584.7	1,000,674.4
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(577,172.0)	(629,616.5)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	283,348.6	341,576.1
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(194,666.0)	(217,278.7)

39209	Түүх соёл, музейн дурсгалт зүйл	6,434.6	6,434.6
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	427,171.7.8	486,752.9
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(142,317.2)	(173,437.7)
39216	Дуусаагүй барилга, байгууламж	150,0	-
39217	Ном	60,770.4	62,654.6
393	Биет бус хөрөнгө	33,956.0	34,438.0
39301	Програм хангамж	3,436.4	3,996.4
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(3,180.4)	(3,258.4)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	33,700.0	33,700.0
39304	Хуримтлагдсан элэгдэл	-	-
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	<u>4,923,776.5</u>	<u>5,045,674.2</u>
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	<u>4,668.1</u>	<u>6,702.6</u>
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	4,668.1	6,702.6
413	Өглөг	4,668.1	6,702.6
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	1,527.4	-
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	-	-
4136	Бусад өглөг	3,140.7	6,702.6
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	3,140.7	6,702.6
41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	-	-
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	<u>4,919,108.3</u>	<u>5,038,971.6</u>
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	4,919,108.3	5,038,971.6
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	2,288,388.8	2,288,388.8
51101	Өмч: - төрийн		
512	Хуримтлагдсан үр дүн	183,072.9	302,936.1
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	106,671.6	182,966.5
51220	Тайлант үеийн үр дүн	76,401.3	119,969.6
51230	Давхардсан гүйлгээг цэвэрлэх данс		-
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	2,447,646.7	2,447,646.7
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	<u>4,923,776.5</u>	<u>5,045,674.2</u>

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	(мянган төгрөгөөр)	
		Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	4,276,998.6	3,841,970.8
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	75,963.2	133,312.1
110	Орлогын албан татвар	60,001.8	36,547.7
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	60,001.8	36,547.7
110002	Үйл ажиллагааны орлого	39,446.2	15,834.8
110003	Хөрөнгийн орлого	19,501.6	18,916.4
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	1,054.0	1,796.5
113	Хөрөнгийн албан татвар	4,308.0	3,982.0
113002	Бууны албан татвар	4,308.0	3,982.0
113004	Малд ногдуулах албан татвар	-	-

118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	11,653.4	92,782.3
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	2,276.0	4,329.6
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	2,276.0	964.6
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	-	3,365.0
1181	Газрын төлбөр	1,777.3	1,502.3
118101	Газрын төлбөр	1,777.3	1,502.3
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	7,600.0	86,950.5
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	7,600.0	86,950.5
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	-	
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	304,451.2	343,299.8
120	Нийтлэг татварын бус орлого	304,451.2	343,299.8
120003	Торгуулийн орлого	510.0	10,109.2
120004	Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	42,231.6	1,655.9
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	15,237.5	1,655.9
	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	26,994.1	-
	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого-үндсэн хөрөнгө	207,139.6	245,774.5
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	37,477.3	53,652.8
120009	Бусад орлого	17,092.6	32,107.4
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	3,896,584.2	3,365,358.9
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	2,257,466.5	2,384,882.9
131005	Хөрөнгийн санхүүжилт	-	-
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	2,257,466.5	2,384,882.9
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	43,641.0	159,291.1
131102	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	2,565.7	51.0
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	39,591.2	128,101.7
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	1,484.2	31,138.4
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	1,558,416.5	724,251.0
132003	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага /	757,626.3	
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	696,729.9	579,484.7
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	104,060.3	144,766.9
	Төсвийн захирагчдаас	1,869.5	17,849.6
	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	1,869.5	
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	35,190.6	96,933.9
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	35,190.6	96,933.9
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	4,129,275.2	3,600,601.5
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	4,129,275.2	3,600,601.5
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	3,262,735.8	3,561,889.1
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	2,224,814.4	2,304,992.9
210101	Үндсэн цалин	1870,267.4	1,936,990.5

210102	Нэмэгдэл	179,225.7	189,599.4
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	600.0	7,304.0
210104	Урамшуулал	150,532.8	158,500.7
210105	Гэрээт ажлын хөлс	24,188.4	12,598.3
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	281,432.2	306,526.2
210201	Тэтгэврийн даатгал	194,451.6	216,198.1
210202	Тэтгэмжийн даатгал	25,591.8	23,125.1
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	17,364.6	17,950.4
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	4,318.1	4,478.9
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	43,706.1	44,773.7
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	261,628.3	252,250.8
210301	Гэрэл, цахилгаан	10,806.0	13,144.7
210302	Түлш, халаалт	249,116.8	238,440.7
210303	Цэвэр, бохир ус	1,705.5	665.5
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	58,476.4	128,066.9
210401	Бичиг хэрэг	6,881.6	9,645.1
210402	Тээвэр, шатахуун	37,194.5	51,873.2
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,490.2	6,333.0
210404	Ном, хэвлэл	86.8	502.5
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	2,287.5	2,150.2
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	6,003.2	15,759.6
210408	Бараа материал акталсны зардал	1,532.4	41,803.3
2105	Нормативт зардал	104,488.5	186,293.7
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	32,483.8	71,120.6
210502	Хоол, хүнс	69,397.3	107,781.9
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	2,607.3	7,391.1
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,475.6	5,696.7
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	233.3	477.9
210604	Урсгал засвар	100.0	14.0
2107	Томилолт, зочны зардал	3,260.3	7,221.9
210702	Дотоод албан томилолт	3,260.3	7,221.9
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	3,382.5	4,221.6
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	442.7	1,135.6
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,728.4	1,732.6
210803	Даатгалын үйлчилгээ	108.3	143.9
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	182.9	242.1
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	95.6	61.8
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	618.0	626.7
210807	Газрын төлбөр	100.8	111.7
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	6.0	89.0
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	99.8	78.1
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	323,777.5	321,618.3

210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	71,413.1	80,933.3
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	5,719.0	4,970.2
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	246,645.4	235,714.7
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	866,539.4	83,712.3
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	47,077.5	75,793.3
213203	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал		37,600.0
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	15,879.6	38,193.3
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	31,197.9	
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	759,495.8	
213402	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт сумдад	757,626.3	
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	1,869.5	
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	59,966.0	7,919.0
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	59,966.0	7,919.0
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	<u>147,723.4</u>	<u>241,369.4</u>
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	71,322.1	121,399.8
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	-	175.9
225005	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал-Үндсэн хөрөнгө	71,322.1	121,223.9
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	<u>76,401.3</u>	<u>119,969.6</u>

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	4,049,353.7	3,538,868.0
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	75,963.2	133,312.1
110	Орлогын албан татвар	60,001.8	36,547.7
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	60,001.8	36,547.7
110002	Үйл ажиллагааны орлого	39,446.2	15,834.9
110003	Хөрөнгийн орлого	19,501.6	18,916.4
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	1,054.0	1,796.5
113	Хөрөнгийн албан татвар	4,308.0	3,982.0
113002	Бууны албан татвар	4,308.0	3,982.0
113004	Малд ногдуулах албан татвар	-	-
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	11,653.4	92,782.3
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	2,276.0	4,329.6
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	2,276.0	964.6
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр		3,365.0
118007	Ус бохирдлын төлбөр	-	-
1181	Газрын төлбөр	1,777.4	1,502.3
118101	Газрын төлбөр	1,777.4	1,502.3
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	7,600.0	86,950.5
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	7,600.0	86,950.5

12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	76,806.3	73,618.9
120	Нийтлэг татварын бус орлого	76,806.3	73,618.9
120003	Торгуулийн орлого	510.0	10,109.2
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	59,203.6	31,402.4
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	32,209.5	31,402.4
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	26,994.1	
120009	Бусад орлого	17,092.6	32,107.4
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	3,896,584.2	3,331,936.9
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	2,257,466.5	2,384,882.9
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	2,257,466.5	2,384,882.9
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	43,641.0	159,291.1
131102	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	2,265.7	51.0
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	39,591.2	128,101.7
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	1,484.2	31,138.4
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	1,558,416.5	724,251.0
132003	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт орон нутгийн төсөвт байгууллага /	757,626.3	
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	696,729.9	579,484.1
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	104,060.3	144,766.9
	Төсвийн захирагчаас	1,869.5	17,849.6
	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	1,869.5	
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	35,190.6	63,511.9
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	35,190.6	63,511.9
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	3,930,207.3	3,304,873.4
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	3,930,207.3	3,304,873.4
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	3,071,461.1	3,220,911.0
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	2,212,492.1	2,305,138.3
210101	Үндсэн цалин	1,842,330.4	1,937,135.9
210102	Нэмэгдэл	179,225.7	189,599.4
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	600.0	7,304.0
210104	Урамшуулал	166,147.6	158,500.7
210105	Гэрээт ажлын хөлс	24,188.4	12,598.3
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	294,945.3	302,015.9
210201	Тэтгэврийн даатгал	207,533.1	212,328.3
210202	Тэтгэмжийн даатгал	21,853.0	22,484.5
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	17,482.5	17,950.4

210204	Ажилгүйдлийн даатгал	4,370.6	4,478.8
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	43,706.1	44,773.7
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	264,870.6	249,715.1
210301	Гэрэл, цахилгаан	11,766.1	12,956.9
210302	Түлш, халаалт	251,399.1	236,018.1
210303	Цэвэр, бохир ус	1,705.5	740.0
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	65,493.2	76,117.3
210401	Бичиг хэрэг	6,653.4	9,400.6
210402	Тээвэр, шатахуун	47,942.5	45,626.9
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,490.2	6,333.0
210404	Ном, хэвлэл	86.8	502.5
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	2,287.5	2,220.2
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	4,122.7	12,034.1
2105	Нормативт зардал	112,934.3	195,085.1
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	40,351.4	81,389.5
210502	Хоол, хүнс	66,321.1	105,584.5
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	6,261.8	8,111.1
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,775.6	5,792.7
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	233.3	763.9
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	100.0	14.0
210604	Урсгал засвар	1,442.3	5,014.8
2107	Томилолт, зочны зардал	3,260.3	7,527.9
210702	Дотоод албан томилолт	3,260.3	7,527.9
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	3,382.6	4,699.1
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	442.7	1,613.1
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,728.4	1,732.6
210803	Даатгалын үйлчилгээ	108.3	143.9
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	182.9	242.1
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	95.6	61.8
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	618.0	626.7
210807	Газрын төлбөр	100.8	111.7
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	6.0	89.0
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	99.8	78.1
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	112,306.9	74,819.5
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	105,651.8	69,011.1
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	6,655.1	5,808.4
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	858,746.2	83,962.3
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	39,284.4	76,043.3
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	-	37,600.0
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	15,879.6	38,443.3
213206	Ээлжийн амралтаар нутаг явах унааны хөнгөлөлт	23,404.8	-

2103	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг		
210303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг		
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	759,495.8	
	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	757,626.3	
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	1,869.5	
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	59,966.0	7,919.0
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	59,966.0	7,919.0
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	<u>119,146.4</u>	<u>233,994.7</u>
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	72,728.6	136,622.7
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	72,728.6	136,622.7
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	72,728.6	136,622.7
220001	Барилга байгууламж	40,550.4	72,244.8
222001	Их засвар	27,921.6	11,539.3
			25,800.0
223001	Бусад хөрөнгө	2,850.0	11,639.7
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	1,406.5	15,398.8
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	<u>-72,728.6</u>	<u>-136,622.7</u>
7	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	<u>46,417.8</u>	<u>97,371.9</u>
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	87,750.4	134,168.2
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	134,168.2	231,540.2

2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Бусад	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
C01	2020 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	2,288,388.8	2,447,646.7	106,671.6		4,842,707.0
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт					0.00
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	2,288,388.8	2,447,646.7	106,671.6	0.00	4,842,707.0
C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт					0.00
C05	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт					0.00
C07	Тайлант үеийн үр дүн			76,401.3		76,401.3
C08	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	2,288,388.8	2,447,646.7	183,072.9	0.00	4,919,108.3
D01	2021 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	2,288,388.8	2,447,646.7	183,072.9	0.00	4,919,108.3
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт			-106.4		-106.4
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	2,288,388.8	2,447,646.7	182,966.5	0.00	4,919,001.9
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт					
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү					
D08	Тайлант үеийн үр дүн			119,969.6		126,413.9
D09	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	2,288,388.8	2,447,646.7	302,936.1	0.00	5,038,971.6

(мянган төгрөгөөр)

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	3,290,136.7	3,220,362.3
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	3,145,369.8	3,099,138.4
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	3,106,919.3	3,060,695.1
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	2,262,049.0	2,250,068.8
210101	Үндсэн цалин	1,915,632.4	1,903,501.0
210102	Нэмэгдэл	188,961.9	189,599.4
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	7,304.0	7,304.0
210104	Урамшуулал	137,052.4	137,066.1
210105	Гэрээт ажлын хөлс	13,098.3	12,598.3
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	306,231.6	300,931.6
210201	Тэтгэврийн даатгал	215,289.1	211,244.1
210202	Тэтгэмжийн даатгал	22,735.7	22,484.5
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	18,188.5	17,950.4
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	4,547.1	4,478.9
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	45,471.2	44,773.7

2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	251,121.9	250,758.2
210301	Гэрэл, цахилгаан	11,488.6	12,700.1
210302	Түлш, халаалт	237,633.3	236,018.1
210303	Цэвэр, бохир ус	2,040.0	2,040.0
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	62,336.4	62,248.0
210401	Бичиг хэрэг	5,900.1	5,900.1
210402	Тээвэр, шатахуун	38,790.3	38,790.3
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	5,883.0	5,883.0
210404	Ном, хэвлэл	620.3	620.3
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,445.2	1,445.2
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	9,697.5	9,609.1
2105	Нормативт зардал	155,843.8	147,980.4
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	36,164.5	33,604.8
210502	Хоол, хүнс	113,645.2	106,384.5
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	8,034.1	7,991.1
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	12,209.1	12,096.3
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	7,067.5	7,067.5
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	14.0	14.0
210604	Урсгал засвар	5,127.6	5,014.8
2107	Томилолт, зочны зардал	6,585.1	5,653.1
210702	Дотоод албан томилолт	6,585.1	5,653.1
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	4,820.5	4,699.1
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,613.1	1,613.1
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,732.6	1,732.6
210803	Даатгалын үйлчилгээ	143.9	143.9
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	264.2	242.1
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	133.6	61.8
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	626.7	626.7
210807	Газрын төлбөр	111.7	111.7
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	89.0	89.0
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	105.7	78.1
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	45,721.9	26,259.4
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	38,860.1	19,457.0
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	6,861.8	6,802.4
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	38,450.5	38,443.3
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	38,450.5	38,443.3
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	38,450.5	38,443.3
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж		
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	144,766.9	121,223.9
2200	Дотоод эх үүсвэрээр		
220001	Барилга байгууламж	89,766.9	72,244.8
221001	Их засвар	20,000.0	11,539.3
222001	Тоног төхөөрөмж	20,000.0	25,800.0

223001	Бусад хөрөнгө	15,000.0	11,639.77
13	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	3,290,136.7	3,290,376.2
1310	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	2,384,882.9	2,376,963.9
	Улсын төсвөөс санхүүжих		
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	2,384,882.9	2,376,963.9
1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	852,301.8	851,971.1
132001	Орон нутгийн төсвөөс	707,534.9	707,204.2
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	144,766.9	144,766.9
1340	НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	32,254.3	31,694.6
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	32,254.3	31,694.6
120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС		
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	20,697.7	29,746.6
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих		
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		51,298.7
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		121,312.6
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ		
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	12	12
610001	Төсвийн байгууллага	12	12
610002	Төсвөөс гадуур байгууллага		
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	195	200
620001	Удирдах ажилтан	14	14
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	113	117
620003	Үйлчлэх ажилтан	63	64
620004	Гэрээт ажилтан	5	5
63	СУРАЛЦАГЧДЫН ТОО (ЖИЛИЙН ДУНДЖААР)	850	125
630	ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛЬД СУРАЛЦАГЧИД	725	725
630001	Төрийн өмчит ЕБС	725	725
631	СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ БОЛОВСРОЛЫН БАЙГУУЛЛАГА	125	125
631001	Төрийн өмчит СӨБ байгууллага	125	125
631002	Хувийн өмчит СӨБ байгууллага		
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	195	200
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	10	10
650004	СЭБ болон бага, дунд боловсролын албан хаагч (ТҮБД)	81	81
650006	Соёл урлагийн салбарын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮСУ)	5	5
650008	Эрүүл мэндийн салбарын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮЭМ)	21	22
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	66	73
650010	Гэрээт ажилтан	2	5
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	10	4

4.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Гүйцэтгэл
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	159,291.1	159,291.1
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	159,291.1	159,291.1
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	115,147.5	115,147.5
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	55,069.5	55,069.5
210101	Үндсэн цалин	33,634.9	33,634.9
210104	Урамшуулал	21,434.6	21,434.6
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	1,084.2	1,084.2
210201	Тэтгэврийн даатгал	1,084.2	1,084.2
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	256.8	256.8
210301	Гэрэл, цахилгаан	256.8	256.8
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	15,832.1	15,832.1
210401	Бичиг хэрэг	3,500.5	3,500.5
210402	Тээвэр, шатахуун	6,836.6	6,836.6
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	450.0	450.0
210404	Ном, хэвлэл	245.0	245.0
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэргэгчдийн устгал, ариутгал	775.0	775.0
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	4,025.0	4,025.0
2105	Нормативт зардал	15,731.5	15,731.5
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	14,311.5	14,311.5
210502	Хоол, хүнс	1,300.0	1,300.0
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	120.0	120.0
2107	Томилолт, зочны зардал	1,874.8	1,874.8
210702	Дотоод албан томилолт	1,874.8	1,874.8
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	25,298.4	25,298.4
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	24,043.4	24,043.4
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	1,255.0	1,255.0
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	44,143.6	44,143.6
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	6,543.6	6,543.6
213403	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	6,543.6	6,543.6
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ		
2200	Дотоод эх үүсвэрээр		
225001	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал		
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	159,291.1	159,291.1
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	159,291.1	159,291.1
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	51.0	51.0

131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	128,101.7	128,101.7
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	31,138.4	31,138.4
IV	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)		
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	-
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	-

3. Аудитын тайлан

3.1. Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-т заасны дагуу Толбо сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын дүн, дүгнэлтийг төсвийн төвлөрүүлэн захирагч сумын Засаг даргын орлогч Т.Досымбек танд танилцуулж байна.

Энэхүү тайланд үйлчлүүлэгчийн санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, дотоод хяналтын системд хийсэн үнэлгээний тойм, аудитын явцад илрүүлсэн зүйлс, гаргасан шийдлүүд, анхаарал хандуулахуйц залруулаагүй материаллаг болон материаллаг бус алдаа зөрчил зэрэг аудитын үр дүнгийн талаарх тайлбар, тодруулга, аудитын санал дүгнэлтийн хэлбэр, түүний үндэслэлийн талаар тус тус хураангуйлан тэмдэглэв.

Аудитыг 2021 оны 3 дугаар сарын 15-наас 2022 оны 03 дугаар сарын 25-ны хооронд гүйцэтгэж, аудитын тайланг 2022 оны 03 дугаар сарын 25-ны өдөр эцэслэн баталгаажуулж, төсвийн төвлөрүүлэн захирагчид хүргүүлэхээр төлөвлөн, Баян-Өлгий аймаг дахь Төрийн аудитын аудитор Х.Гүлбану гүйцэтгэв.

Толбо сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2021 оны 03 дугаар сарын 05-ны өдрийн 2/46 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2 Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй

Толбо сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн үйл ажиллагааны эрхэм зорилго нь “Хуулиар хүлээлгэсэн нийтлэг бүрэн эрх, үүргээ хэрэгжүүлэхийн төлөө бүх хүчин чадал, ур чадвар, хуримтлуулсан туршлагаа дайчлан чин шударгаар ажиллан, тэргүүний эвсэг, шилдэг хамт олон бүрдүүлэх” гэж тодорхойлсон байна.

Дээрх эрхэм зорилгынхоо хүрээнд дор дурдсан үйл ажиллагааны стратегийн зорилтыг хэрэгжүүлэхээр тодорхойлсон байна. Үүнд:

- Иргэний нийгэм, төрийн байгууллагын түншлэл, ил тод байдал, хариуцлагын тогтолцоо нь хуулиа дээдэлсэн, төрийн үйлчилгээ нь нээлттэй, шуурхай хүнд суртал, чирэгдэлгүй, ёс зүйтэй, ажил хэрэгч, иргэдийн санал хүсэлтийг хүндэтгэсэн байх

3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт

Толбо сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч нь санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв бэлтгэх үүрэгтэй.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, холбогдох стандарт, хууль тогтоомжтой нийцсэн байна.

Толбо сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн үйл ажиллагаанд ашиглаж байгаа нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох стандарт, журмын дагуу шинэчлэгдсэн байна.

Аймгийн Засаг даргын дэргэдэх Санхүүгийн хяналт дотоод аудитын албанаас 2021 онд 2019, 2020 оны үйл ажиллагаанд хяналт шалгалт хийгдэж 2021 оны 03 сарын 19-ний өдөр 18-03/07 дугаартай данс бүртгэлээс завсардсан өвс, тэжээлийн үнийг төлүүлэх тухай 938.9 мянган төгрөгний төлбөрийн акт тогтоосон байна.

Толбо сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн үндсэн үйл ажиллагаа, санхүүгийн дотоод хяналтын эрсдэлийг төлөвлөлтийн үе шатанд “дунд” гэж үнэлсэн бөгөөд гүйцэтгэлийн шатанд дахин хянахад үр нөлөөтэй байна.

3.4 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдлийг “дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшинг 1.5 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардал 3,600.6 сая төгрөгөөс 1 хувиар буюу 36.0 сая төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 70 хувиар буюу 38.0 сая төгрөгөөр тогтоосон.

Тогтоосон төлөвлөлтийн ерөнхий материаллаг байдлыг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

3.5 Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлт

3.5.1 Мөнгөн хөрөнгө

Мөнгөн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 134.2 сая төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 231.5 сая төгрөг болж, 97.3 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №1. Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Дүнд эзлэх хувь
Касст байгаа бэлэн мөнгө				
Банканд байгаа бэлэн мөнгө	107.2	231.5	124.3	100.0
Замд яваа мөнгөн хөрөнгө				
Арилжааны банкинд байгаа мөнгө	26.9		-26.9	
Дүн	134.2	231.5	97.3	100.0

Эх сурвалж: Толбо сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлд 231.5 сая төгрөг байгаагаас 110.2 сая төгрөг нь сумын орон нутгийн ерөнхий орлогын дансанд, 18.0 сая төгрөг нь ЗДТГ-ын, 3.9 сая төгрөг нь БОХСангийн, 59.8 сая төгрөг нь ОНХСангийн, 39.6 сая төгрөг нь СХСангийн дансны үлдэгдэл байна.

Аудитын илрүүлэлт:

Тус сумын ТШЗ-ийн тайлангаар мөнгөн хөрөнгөтэй холбоотой алдаа зөрчил гараагүй байна.

3.5.2 Богино хугацаат хөрөнгө оруулалт

Богино хугацаат хөрөнгө оруулалт дансны оны эхэн ба эцэст үлдэгдэлгүй байна.

3.5.3 Авлага

Авлага дансны эхний үлдэгдэл 250.4 сая, эцсийн үлдэгдэл 243.5 сая төгрөг болж, 6.9 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт №2. Авлагын үлдэгдэл

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	/сая төгрөг/ Өсөлт (+), Бууралт (-)
Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	6.4	0.5	-5.9
Төлбөртэй үйлчилгээний авлага		33.4	33.4
Татаас, санхүүжилтийн авлага			-
Зээлийн хүүгийн авлага			
Бусад авлага	13.0	8.2	-4.8
Зээлийн авлага	231.0	201.3	-29.7
Дүн	250.4	243.4	6.9

Эх сурвалж: Толбо сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Авлагын үлдэгдэлд олон жилийн насжилттай авлага байхгүй байна. Сум хөгжүүлэх сангийн зээл, зээлийн хүүгийн авлагын үлдэгдэл 201.3 сая төгрөг байгаа нь нийт авлагын 83.1 хувийг эзлэж, тайлант онд авлагын эргэн төлөлтөөс олгосон зээлийн хэмжээ бага учир авлага хасагдсан байна.

Төсөвт байгууллагуудаас сумын Эрүүл мэндийн төвийн Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас авах 33.4 сая төгрөгийн санхүүжилтийн авлага шинээр нэмэгдсэн нь Ковид-19 цар тахлын улаан бүсэд ажилласан ажилчдын урамшуулалт цалин байна.

Аудитын илрүүлэлт:

Сумын Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 2021 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайланд хийсэн баталгаажуулах аудитаар 2021 онд шууд гэрээгээр хэрэгжүүлсэн зарим төсөл арга хэмжээний бүртгэл тайлагналтай холбоотой дараах зөрчлүүд илэрлээ. Үүнд:

1. Сумын Засаг даргын орлогчийн “Толбо магнай” ХХК-тай 2021 оны 11 дүгээр сарын 18-ны өдөр байгуулсан БӨАТСЗДТГ/202105014 тоот “Толбо сумын өвс тэжээлийн нөөцөд боодолтой өвс нийлүүлэх” 20,0 сая төгрөгийн дүнтэй гэрээний дагуу 2021 оны 12 дугаар сарын 21,23-ны өдөр тус компани дансанд нийт 16.0 сая төгрөгийг шилжүүлсэн боловч гэрээний хугацаа нь 2021 оны 12 дугаар сарын 20-ны өдөр дууссан бөгөөд ажлыг хүлээж аваагүй, санхүүгийн тайланд авлагаар тусгаж харуулаагүй, шууд зардлаар бүртгэж тайлагнасан байна.

2. Сумын Засаг даргын орлогчийн “Грийн жаспер” ХХК-тай 2021 оны 10 дугаар сарын 18 өдөр байгуулсан БӨАТСЗДТГ/202105013 тоот “Арьс ширний цех барих, тоног төхөөрөмж нийлүүлэх” 20.0 сая төгрөгийн дүнтэй гэрээний дагуу 2021 оны 10 дугаар сарын 25, 12 дугаар сарын 13-ны өдөр тус компани дансанд нийт 16.0 сая төгрөгийг шилжүүлсэн боловч гэрээний хугацаа нь 2021 оны 12 дугаар сарын 20-ны өдөр дууссан бөгөөд ажлыг хүлээж аваагүй, санхүүгийн тайланд авлагаар тусгаж харуулаагүй, шууд зардлаар бүртгэж тайлагнасан байна.

3. Мөн гэрээ байгуулаагүй, зөвхөн нэхэмжлэлээр “Эм Си Пи Си Жи Ар” ХХК-д “Толбо сумын төвийн 2.31 км авто зам, явган хүний зам, гэрэлтүүлэг, шугам, сүлжээний хамгаалалт, өөрчлөлтийн инженерийн нарийвчилсан зураг төсөл боловсруулах ажлын үнэ”-д 2021 оны 12 дугаар сарын 17-ны өдөр 10.0 сая төгрөг шилжүүлсэн боловч санхүүгийн тайланд авлагаар тусгаж харуулаагүй, шууд зардлаар бүртгэж тайлагнасан байна.

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар дээрх зөрчлүүдийг шалгах цаг хугацааны боломжгүй байгаа учраас Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгийн бүрдүүлэлт, зарцуулалт, үр

дүнд 2022 оны 5 дугаар сард хийх төлөвлөгөөт гүйцэтгэлийн аудитаар нарийвчлан шалгах шаардлагатай гэж үзлээ.

3.5.4 Урьдчилгаа

Урьдчилгаа данс оны эхэн ба эцэст үлдэгдэлгүй байна.

3.5.5 Урт хугацаат хөрөнгө оруулалт

Урт хугацаат хөрөнгө оруулалтын данс оны эхэн ба эцэст үлдэгдэлгүй байна.

3.5.6 БАРАА МАТЕРИАЛ

Бараа материалын эхний үлдэгдэл 279.8 сая, эцсийн үлдэгдэл 286.1 сая төгрөг болж, 6.3 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №3 Бараа материалын үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Түүхий эд материал	9.7	16.2	6.5
Хангамжийн материал	222.2	255.3	33,1
Мал амьтад	47.9	14.6	-33.2
Дүн	279.8	286.1	6.3

Эх сурвалж: Толбо сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Бараа материалын үлдэгдэл 286.1 сая төгрөг болж 6.3 сая төгрөгөөр өссөн нь тайлант онд сумын төсөвт байгууллагууд төсвийн хөрөнгөөр 344.1 сая төгрөгийн бараа материалыг худалдан авч, 34.6 сая төгрөгийн материал үнэгүй хүлээн авч данс бүртгэлд тусгаж, үйл ажиллагаандаа 343.1 сая төгрөгийн бараа материалыг зарцуулж, 2.7 сая төгрөгийг акталсан байна. Хүүхдийн цэцэрлэг бараа материалын дансанд урьд жилүүдэд хоолны зардлын төсвөөс худалдан авч хүнсний материалд бүртгэж ирсэн 1.9 сая төгрөгийн хөрөнгийг бараа материалаас хасаж үндсэн хөрөнгөд шилжүүлсэн байна

Бараа материалын нийт үлдэгдлийн 30.7 сая төгрөг нь ЗДТГ-ын, 2.3 сая төгрөг нь ИТХ-ын 153.4 сая төгрөг нь Ерөнхий боловсролын сургуулийн, 66.8 сая төгрөг нь Хүүхдийн цэцэрлэгийн, 30.7 сая төгрөг нь Эрүүл мэндийн төвийн, 1.3 сая төгрөг нь Соёлын төвийн, 0.8 сая төгрөг нь орон нутгийн байгууллагуудын үлдэгдэл байна. Сумын ЭМТ-ийн материалын үлдэгдэл өмнөх оноос нэмэгдсэн шалтгаан нь тайлант онд Ковид-19 цар тахалтай холбоотойгоор худалдан авсан, үнэгүй хүлээн авсантай холбоотой материалын үлдэгдэл нэмэгдсэн байна.

Аудитын илрүүлэлт:

Сумын төсөвт байгууллагуудаас бараа материалтай холбоотой дарах зөрчил дутагдал илэрсэн байна. Үүнд:

1. Хүүхдийн цэцэрлэг хүнсний материалаас цэцэрлэгийн эрхлэгчийн 2021 оны А/16 тоот тушаалаар 238.5 мянган төгрөгийн, А/18 тоот тушаалаар 2469.3 мянган төгрөгийн нийт 2707.8 мянган төгрөгийн чанар байдлаа алдсан хүнсний материалыг акталж данснаас хассан байна. Ингэхдээ мэргэжлийн хяналтын улсын байцаагчийн акт, дүгнэлт гаргуулаагүй, устгалтын акт үйлдэж баримтжуулаагүй байна.

2. Мөн Хүүхдийн цэцэрлэг санхүүгийн тайлангаар бараа материалын дансанд 66.8 сая төгрөгийн хөрөнгийг бүртгэж тайлагнасан боловч жилийн эцсийн хөрөнгийн тооллогыг зохих ёсоор хийж үлдэгдлийг баталгаажуулаагүйгээс аж ахуйн материал дансны үлдэгдэл 15.5 сая төгрөгөөр дутуу, бусад хангамжийн материал дансны үлдэгдэл 0.1 сая

төгрөгөөр илүү байгаа бөгөөд тооллогын дүнг санхүүгийн тайлангийн дахь хөрөнгийн үлдэгдэлтэй тулган баталгаажуулах боломжгүй байна.

3.5.7 Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 4259.4 сая, эцсийн үлдэгдэл 4284.6 сая төгрөг болж, 25.1 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №4 Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Биет хөрөнгө	4225.4	4250.1	24.7
Биет бус хөрөнгө	34.0	34.4	0.4
Дүн	4259.4	4284.6	25.1

Эх сурвалж: Толбо сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Тайлант онд үндсэн хөрөнгө төсвийн хөрөнгөөр бэлтгэсэн 15.4 сая, үнэ төлбөргүй хандиваар авсан 85.2 сая, бусад 160.6 сая төгрөгийн хөрөнгө нэмэгдсэн, 25.0 сая төгрөгийн хөрөнгө акталсан байна.

Аудитын илрүүлэлт:

Сумын төсөвт байгууллагуудаас үндсэн хөрөнгөтэй холбоотой дарах зөрчил дутагдал илэрсэн байна. Үүнд:

Хүүхдийн цэцэрлэг санхүүгийн тайлангаар үндсэн хөрөнгийн дансанд 580.7 сая төгрөгийн хөрөнгийг бүртгэж тайлагнасан боловч жилийн эцсийн хөрөнгийн тооллогыг зохих ёсоор хийж үлдэгдлийг баталгаажуулаагүйгээс тавилга эд хогшил дансны үлдэгдэл 3.4 сая төгрөгөөр, ном 2.7 сая төгрөгөөр дутуу байгаа бөгөөд тооллогын дүнг санхүүгийн тайлангийн дахь хөрөнгийн үлдэгдэлтэй тулган баталгаажуулах боломжгүй байна.

3.5.8 Өр төлбөр

Нийт өр төлбөрийн эхний үлдэгдэл 4.6 сая, эцсийн үлдэгдэл 6.7 сая төгрөг болж 2.1 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №5 Нийт өр төлбөрийн үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өссөн+ Буурсан -	Дүнд эзлэх хувь
Ажилчидтай холбогдсон өглөг	1.5		-1.5	0.0
Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг				0.0
Байгууллагад төлөх өглөг	3.1	6.7	3.6	100.0
Хувь хүмүүст төлөх өглөг				0.0
Нийт дүн	4.6	6.7	2.1	100.0

Эх сурвалж: Толбо сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Богино хугацаат өр төлбөрийн жилийн эцсийн үлдэгдэл 6.7 сая төгрөг нь байгууллагад төлөх өглөг байна. Ажилчидтай холбоотой өглөгийг бүрэн барагдуулсан байна.

Өр төлбөр дансанд тайлант оны өглөг нэмэгдсэн шалтгаан нь оны эцэст сумын ЭМТ-ийн вакцинжуулалттай холбоотой тээвэр шатахууны 4.1 сая төгрөгийн, ЕБС-ийн 2.6 сая төгрөгийн өглөг байна.

Аудитын илрүүлэлт:

Сумын төсөвт байгууллагуудын тайлангаар өглөгтэй холбоотой зөрчил дутагдал гараагүй байна

3.5.9 Засгийн газрын хувь оролцоо

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны эхний үлдэгдэл 4919.1 сая, эцсийн үлдэгдэл 5039.0 сая төгрөг болж, 119.9 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №6 Засгийн хувь оролцоо

/сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт/+, бууралт -/	Дүнд эзлэх хувь
Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	2288.4	2288.4	0	45.4
Хуримтлагдсан үр дүн	183.1	302.9	119.9	6.0
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	2447.6	2447.6	0	48.6
Дүн	4919.1	5039.0	119.9	100.0

Эх сурвалж: Толбо сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны үлдэгдэл 5039.0 сая төгрөг болж 119.9 сая төгрөгөөр өссөн нь тайлант оны үр дүнгээс шалтгаалжээ.

Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл дансны өөрчлөлт ороогүй байна. Хуримтлагдсан үр дүн 302.9 сая төгрөг болж 119.9 сая төгрөгөөр өссөн нь тайлант оны үр дүнгээс шалтгаалсан байна.

3.5.10. Орлогын данс

Толбо сум нь 2021 онд гүйцэтгэлээр орон нутгийн орлогоос 143.4 сая төгрөгийн орлого оруулж, тусламж санхүүжилтийн орлогоор тусгай зориулалтын шилжүүлгээс 2384.9 сая төгрөгийн, орон нутгийн төсвөөс 724.3 сая төгрөгийн, Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас 96.9 сая төгрөгийн, нэмэлт санхүүжилтээр 159.3 сая төгрөгийн санхүүжилт хүлээн авч, төсөвт байгууллагын үйл ажиллагааны орлогоос 57.5 сая төгрөг оруулан, үнэ төлбөргүйгээр 299.4 сая төгрөгийн хөрөнгө, бараа материалыг хүлээн авч, нийтдээ 3,842.0 сая төгрөгийн орлого бүрдүүлэн ажилласан байна.

Толбо сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлангаар нийт орлого 3842.0 сая төгрөг байгаа нь өмнөх оноос 348.2 сая төгрөгөөр буюу 10.1 хувиар өссөн байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан төсвийн урсгал, нэмэлт санхүүжилт, орон нутгийн төсөв, үнэ төлбөргүй хүлээн авсан үндсэн хөрөнгө, бараа материал, ЭМД-ын сангийн санхүүжилт байна.

3.5.11 Зардлын данс

Толбо сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлангаар нийт зардал 3600.6 сая төгрөг байгаа нь өмнөх оноос 230.8 сая төгрөгөөр буюу 7.5 хувиар өссөн байна. Нийт зардлын 97.9 хувь нь бараа үйлчилгээний зардал, 2.1 хувь нь урсгал шилжүүлэг байна.

Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан цалин хөлс, НДШ, хангамж, бараа материалын зардал, нормативт зардал, эд хогшил, урсгал засварын зардал, томилолт, зочны зардал, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж, бараа үйлчилгээний бусад зардал, бараа үйлчилгээний бусад зардалууд 0.8-81.8 сая төгрөгөөр өссөн үзүүлэлттэй байна.

3.6 Төсвийн гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Төсвийн төлөвлөлт

Тайлант онд Толбо сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн хэрэгжүүлэх 8 хөтөлбөрт зориулан 3290.1 сая төгрөгийн төсөв батлагдсанаас 3145.4 сая төгрөгийг урсгал зардалд, 144.7 сая төгрөгийг хөрөнгийн зардалд зарцуулахаар батлагджээ.

Нийт зардлын 2384.9 сая төгрөгийг тусгай зориулалтын шилжүүлгээс, 707.5 сая төгрөгийг орон нутгийн төсвөөс, 144.8 сая төгрөгийг Орон нутгийн хөгжлийн сангаас, 32.2 сая төгрөгийг Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас, 20.7 сая төгрөгийг үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжүүлэхээр төлөвлөжээ.

Төсвийн гүйцэтгэл

Толбо сум нь 2021 онд гүйцэтгэлээр нийтдээ 3290.3 сая төгрөгийн тусламж санхүүжилтийн орлого бүрдүүлснээс тусгай зориулалтын шилжүүлгээс 2376.9 сая төгрөгийн, орон нутгийн төсвөөс 707.2 сая төгрөгийн, Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас 31.7 сая төгрөгийн, Орон нутгийн хөгжлийн сангаас 144.8 сая төгрөгийн санхүүжилт хүлээн авч, үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос 29.7 сая төгрөгийн орлого бүрдүүлжээ.

Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос 29.7 сая төгрөгийн орлого нь сум хөгжүүлэх сангийн зээлийн эргэн төлөлтөөс орсон орлого байна.

Нийт санхүүжилтээс 7.9 сая төгрөгийг төсөвт буцаан төвлөрүүлсэн ба орон нутгийн төсвөөс 0,3 сая төгрөгийн, ЭМДС-гаас 0.5 сая төгрөгийн санхүүжилтийг дутуу авч, үндсэн үйл ажиллагааны орлого 9.0 сая төгрөгөөр давж биелэгдсэн үзүүлэлттэй байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 3220.4 сая төгрөг буюу 97.9 хувьтай байгаа нь төвлөрүүлсэн болон дутуу авсан санхүүжилтэй холбоотой байна.

Сумын орон нутгийн төсвийн орлогын талаар:

Аймгийн ИТХ-ын 2020 оны “Орон нутгийн төсөв батлах тухай” 16 дугаар тогтоолоор Толбо сумын 2021 оны орон нутгийн төсвийн орлогын төлөвлөгөөг 127.6 сая төгрөгөөр баталж, Аймгийн ИТХ-ын хуралдааны “2021 оны төсөвт тодотгол хийх тухай” 2021 оны 41 дүгээр тодотголоор 127.6 сая төгрөгөөр хэвээр нь баталсан байна.

Сумын ИТХ-ын 2021 оны 23 дугаар хуралдааны тогтоолоор 2021 орлогын төлөвлөгөөг 127.6 сая төгрөгөөр баталжээ.

Гүйцэтгэлээр орон нутгийн төсвийн орлогод 175.5 сая төгрөгийн орлого оруулж, төлөвлөгөөг 48.0 сая төгрөгөөр буюу 37.6 хувиар давуулан биелүүлсэн байна.

Хүснэгт №7 Орон нутгийн орлогын төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	/сая төгрөг/	
			Өсөлт/+/, бууралт /-/ хувь	Дүнд эзлэх хувь
I.Татварын орлого	120.6	165.4	44.9	94,2
II.Татварын бус орлого	7.0	10.1	3.1	5,8
Нийт дүн	127.6	175.5	48.0	100.0

Орлогын нэр төрлөөр авч үзэхэд татварын орлогоос үйл ажиллагааны орлогын албан татвар 4.6 сая төгрөгөөр, иргэдийн мөнгөн хадгаламжийн хүүгийн орлогоос суутгасан албан татвар буюу хөрөнгийн орлого 4.6 сая төгрөгөөр, бууны албан татвар 0.3 сая

төгрөгөөр, улсын тэмдэгтийн хураамж 1.8 сая төгрөгөөр, газрын төлбөр 2.2 сая төгрөгөөр төгрөгөөр тус тус тасарсан байна.

Орон нутгийн орлогын төлөвлөгөөний давж биелэгдэхэд хүү торгуулийн орлого 3.3 сая төгрөгөөр, ашигт малтмалын нөөцийн төлбөрөөс 23.9 сая төгрөгийн, бусад нэр заагдаагүй орлогоос 20.8 сая төгрөгийн орлого оруулсан нь орон нутгийн орлого давж биелэгдэхэд голлон нөлөөлсөн байна.

Орон нутгийн ерөнхий орлогын 910 тоот дансанд оны эхэнд 55.8 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй ба Орон нутгийн орлогын 995 тоот дансаар 175.5 сая төгрөгийн татварын орлого оруулж, оны эцэст орон нутгийн төсвийн ерөнхий орлогын 910 тоот дансанд 110.3 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй гарчээ.

Хүснэгт №8 Төсвийн байгууллагуудын 2021 оны төсвийн зарлагын гүйцэтгэл:

/сая төгрөг/

Д/д	Байгууллагын нэр	Батлагдсан төсөв	Гүйцэтгэл	Хэтрэлт, хэмнэлт
1	Сумын ИТХ	62.4	61.9	0,5
2	Сумын ЗДТГ	344.2	326.5	17.8
3	Ерөнхий боловсролын сургууль	1,768.9	1,761.4	7.5
4	Хүүхдийн цэцэрлэг	332.6	332.0	0.5
5	Соёлын төв	88.5	88.5	-
6	Эрүүл мэндийн төв	528.1	527.6	0.5
7	ОНХСан	144.7	121.2	23.5
8	СХС	16.8	1.3	15.5
9	БОХС	3.9		3.9
	Нийт дүн	3,290.1	3,220.4	69.7

Нэмэлт санхүүжилт

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Дээд шатны төсвийн захирагчаас 128.1 сая төгрөгийн, төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлогоор 31.1 сая төгрөгийн, төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж 0,05 сая төгрөгийн нийт 159.3 сая нэмэлт санхүүжилт хүлээн авсан байна.

Үүнээс цалин хөлстэй холбоотой зардалд 56.2 сая, гэрэл цахилгаанд 0.3 сая, хангамжийн материалын зардалд 15.8 сая, норматив зардалд 15.7 сая томилолтын зардалд 1.9 сая, бараа үйлчилгээний бусад зардалд 25.3 сая, тэтгэмж, шагнал урамшуулалд 37.6 сая төгрөгийн, нийтдээ 152.8 сая төгрөгийг зарцуулж, 6.5 сая төгрөгийг орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлсэн байна. Нэмэлт санхүүжилтийн дансанд хуулиар зөвшөөрөгдөөгүй орлого ороогүй байна

3.7 Шилэн дансны мэдээлэл

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Шилэн дансны тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.1, 3.1.2-т хамаарах төсөвт байгууллага нь тус хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1, 6.4-т /шилэн дансны мэдээлэл/ тус тус заасан мэдээллийг хуульд заасан хугацаанд ил тод мэдээлэх зохицуулалттай.

Аудитаар тус хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан мэдээллийн давхардал, ач холбогдол, үр нөлөөг харгалзан дараах 10 төрлийн мэдээллийг Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст ил тод байршуулсан эсэхийг хамруулан шалгалаа.

Толбо сумын Засаг дарга нь 2021 онд нийт 3364.4 сая төгрөгийн 79 мэдээллийг Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст ил тод байршуулахаас 63 мэдээллийг хугацаандаа байршуулж, ТЕЗ-ийн батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, хэтрэлт, хэмнэлтийн улирал, сар бүр оруулах мэдээлэллийн 3.364,4 сая төгрөгийн 12 мэдээллийг хугацаандаа байршуулаагүй, 4 мэдээллийг хугацаа хоцроосон.

Сум хөгжүүлэх сангийн 2021 оны 29.7 сая төгрөгийн орлого болон 207.7 сая төгрөгийн зээлийн авлагын талаарх мэдээллийг шилэн дансанд байршуулаагүй зөрчил албан шаардлага өгсөн болно.

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Аудитаар тус ТТЗ-ийн багцад хамаарах 6 байгууллагыг хамруулан, мөн хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан мэдээллийн давхардал, ач холбогдол, үр нөлөөг харгалзан дараах 10 төрлийн мэдээллийг Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст ил тод байршуулсан эсэхийг шалгалаа.

Хүүхдийн цэцэрлэг 2021 онд нийт 393.3 сая төгрөгийн 119 мэдээллийг Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст ил тод байршуулахаас 375.4 сая төгрөгийн 115 мэдээллийг хугацаандаа байршуулж, 17.9 сая төгрөгийн 2 мэдээллийг хугацаа хоцроож мэдээлсэн зөрчилд зөвлөмж өгч ажиллалаа.

3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилтийн талаарх тайлбар, тодруулга

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар төсвийн төвлөрүүлэн захирагчид төлбөрийн акт, албан шаардлага өгөгдөөгүй, шилэн данстай холбоотой 1 зөвлөмж өгөгдсөн байна. Зөвлөмжийн биелэлтийг 2021 оны 12 дугаар сарын 03-ны өдрийн 2/211 тоот албан бичгээр ирүүлсэн.

Хүснэгт: №7 Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар зөвлөмжийн хэрэгжилт

Үзүүлэлт	Өмнөх оны илрүүлэлт		Биелэлт		Биелэгдээгүй		/сая төгрөг/ Хэрэгжилтийн хувь
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Төлбөрийн акт							
Албан шаардлага							
Зөвлөмж	1	0	1	0			50
Нийт	1	0	1	0			50

3.9 Аудитын явцад хэрэгжүүлсэн горим сорил, түүний үр дүн

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд харьяа 6 төсвийн байгууллага, 4 тусгай сангийн нийт 10 санхүүгийн тайлан нэгтгэгдсэнээс 4 байгууллагад дүгнэлт гаргаж, 2 байгууллага, нэгжийн санхүүгийн тайланг түүвэрт хамруулсан.

Аудитад хамрагдсан харьяа байгууллагуудаас Засаг даргын тамгын газар, Ерөнхий боловсролын сургууль, Эрүүл мэндийн төвийн санхүүгийн тайланд “Зөрчилгүй” дүгнэлт, Хүүхдийн цэцэрлэгийн санхүүгийн тайланд “Хязгаарлалттай” дүгнэлт өгсөн байна.

Сумын ИТХ, Соёлын төв, Орон нутгийн хөгжлийн сан, Сум хөгжүүлэх сан, Эргэлтийн эмийн сангийн санхүүгийн тайланг түүвэрт хамруулж үзсэн.

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн аудитаар алдаа зөрчил гараагүй байна.

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн залруулга

Төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлантай холбоотой залруулга гараагүй байна.

Төвлөрүүлэн захирагчид хүргүүлсэн акт, албан шаардлага:

1. Толбо сумын Засаг даргын батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, хэтрэлт, хэмнэлтийн улирал, сар бүр оруулах мэдээлэллийн 3.364,4 сая төгрөгийн 12 мэдээллийг хугацаандаа байршуулаагүй, 4 мэдээллийг хугацаа хоцроосон, шилэн данстай холбоотой өмнөх аудитаар өгсөн зөвлөмжийн бүрэн хэрэгжүүлээгүй байна.

Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4-т “Энэ хуулийн 3.1.1, 3.1.2-т заасан байгууллага дараах мэдээллийг долоо хоногийн дотор мэдээлнэ”, 6.4.8-д “өр, авлага үүсгэсэн аливаа шийдвэр” гэсэн заалтуудыг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Аудитаар илэрсэн зөрчлийг арилгуулах албан шаардлага өгөв.

Харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар нийт 310.5 сая төгрөгийн алдаа, зөрчил илэрснээс ЗДТГ-ын санхүүгийн тайлангаар 18.0 сая төгрөгийн зөрчилд төлбөрийн акт тогтоож, шилэн данстай холбоотой 17.9 сая төгрөгийн зөрчилд 1 зөвлөмж өгсөн.

Ерөнхий боловсролын сургуульд 1.4 сая төгрөгийн, Хүүхдийн цэцэрлэгт 24.2 сая төгрөгийн, Сум хөгжүүлэх санд 237.4 сая төгрөгийн, Эргэлтийн эмийн санд 11.6 сая төгрөгийн зөрчил арилгуулах албан шаардлага өгөгдлөө.

Хүснэгт 9: Төсөвт байгууллагуудын алдаа зөрчлийн нэгтгэл /сая төгрөгөөр/

д/д	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт алдаа, зөрчлийн		Үүнээс							
				Залруулга		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
1	ЗДТГ	2	35.9			1	18.0			1	17.9
2	Ерөнхий боловсролын сургууль	1	1.4					1	1.4		
3	Хүүхдийн цэцэрлэг	2	24.2					2	24.2		
4	Сумын СХСан	1	237.4					1	237.4		
5	ЭЭСан	1	11.6					1	11.6		
Нийт дүн		7	310.5			1	18.0	5	274.6	1	17.9

3.10 Дараагийн аудитаар авч үзэх буюу анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал

Дараагийн аудитаар авч үзэх анхаарал татахуйц асуудал байхгүй байна.

4. МЕНЕЖМЕНТИЙН ЗАХИДАЛ

1. Албан тушаалын чиг үүргийн хэрэгжилттэй холбоотой асуудал:

1.1. Илрүүлэлт:

Сумын Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 2 дугаар гарын үсгийг Засаг даргын тамгын газрын нягтлан бодогч зурж, тайлан баланс гаргаж ирүүлсэн байна.

Энэ нь Монгол Улсын Төрийн албаны зөвлөлийн 2019 оны 07 дугаар сарын 16-ны өдрийн 42 дугаар тогтоолын 2 дугаар хавсралтаар баталсан Санхүүгийн албаны даргын ажлын байрны тодорхойлолтын албан тушаалын 2 дугаар зорилтын 12, 3 дугаар зорилтын 1-д заасныг зөрчсөн байна.

1.2. Өгсөн зөвлөмж:

Монгол Улсын Төрийн албаны зөвлөлийн 2019 оны 07 дугаар сарын 16-ны өдрийн 42 дугаар тогтоолын 2 дугаар хавсралтаар баталсан сумын Санхүүгийн албаны ажлын байрны тодорхойлолод заасны дагуу Орон нутгийн хөгжлийн сан, Сум хөгжүүлэх сангуудын 2 дугаар гарын үсгийг санхүүгийн албаны даргаар зуруулж, тайлан, баланс гаргуулах зөрчлийг арилгаж ажиллах;

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Төрийн аудитын газарт 2022 оны 07 дугаар сарын 01-ний өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

5.Аудитын явцад илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт

/сая төгрөг/

д/д	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт алдаа, зөрчлийн		Үүнээс							
				Залруулга		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
1	Толбо сумын ТТЗСНТайлан	2						1	3,364.4	1	